

Sygn. akt II Ca 113/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 marca 2016 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Tryb. Wydział II Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący	SSO Jarosław Gołębiowski
Sędziowie	SSO Dariusz Mizera (spr.) SSR del. Mirosława Makowska
Protokolant	st. sekr. sąd. Anna Owczarska

po rozpoznaniu w dniu 14 marca 2016 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie sprawy z powództwa M. C.

przeciwko Bankowi (...) S.A. w W.

o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Tomaszowie Mazowieckim z dnia 2 października 2015 roku, sygn. akt I C 1192/13

oddala apelację i zasądza od pozwanego Banku (...) S.A. w W. na rzecz powoda M. C. kwotę 600 (sześćset) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu za instancją odwoławczą.

SSO Jarosław Gołębiowski

SSO Dariusz Mizera SSR Mirosława Makowska

Na oryginale właściwe podpisy

Sygn. akt II Ca 113/16

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 2 października 2015 r. Sąd Rejonowy w Tomaszowie Mazowieckim, w sprawie I C 1192/13, po rozpoznaniu sprawy z powództwa M. C. przeciwko Bankowi (...) S.A. z siedzibą w W. o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności:

1. pozbawił wykonalności w całości tytuł wykonawczy - bankowy tytuł egzekucyjny wystawiony w dniu 28 lipca 2006r. przez Bank (...) S.A. z siedzibą w W. przeciwko M. C. zaopatrzony w klauzulę wykonalności postanowieniem Sądu Rejonowego w Tomaszowie Maz. z dnia 31 października 2006r. sygnatura akt I Co 1223/06,

2. zasądził od Banku (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz M. C. kwotę 731,00 złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania, w tym kwotę 600,00 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Podstawę powyższego rozstrzygnięcia stanowiły przytoczone poniżej ustalenia i zarazem rozważania Sądu Rejonowego:

W dniu 28 lipca 2006 r. Bank (...) S.A. z siedzibą w W. wystawił przeciwko dłużnikowi M. C. bankowy tytuł egzekucyjny z tytułu zaciągniętego kredytu przy użyciu karty kredytowej (...) umowa z dnia 27 sierpnia 2003 r., stwierdzając w nim zadłużenie wyżej wymienionego na kwotę 1.692,27 złotych z tytułu niespłaconego kredytu oraz odsetki w kwocie 1.103,50 złotych, wyliczone wg zmiennej stopy procentowej, wynoszącej wówczas 22 % w stosunku rocznym, czyli łącznie na kwotę 2.795,77 złotych, z dalszymi odsetkami od wyżej wskazanego łącznego zadłużenia w wysokości 2 x odsetki ustawowe, liczone od dnia złożenia w sądzie wniosku o nadanie klauzuli wykonalności na (...) do dnia zapłaty.

W dniu 26 października 2006 r. tenże Bank wystąpił z wnioskiem o nadanie bankowemu tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności, który to wniosek został uwzględniony postanowieniem z dnia 31 października 2006 r., wydanym przez Sąd Rejonowy w Tomaszowie Maz., w sprawie sygn. akt I Co 1223/06.

W dniu 27 stycznia 2009 r. wierzyciel złożył wniosek egzekucyjny przeciwko M. C., domagając się wyegzekwowania od niego kwoty 2.795,77 złotych z odsetkami 2 x ustawowe od dnia 26 października 2006 r. do dnia zapłaty i kosztami postępowania klauzulowego w kwocie 131 złotych.

Postępowanie z wniosku Banku (...) S.A. z siedzibą w W. było prowadzone przez Komornika. S. przy Sądzie Rejonowym w Tomaszowie Maz. - P. Ś., w sprawie Km 175/09 i zakończone postanowieniem z dnia 20 lipca 2010 r. wobec wyegzekwowania świadczenia w całości. Komornik ustalił zarazem wysokość kosztów egzekucyjnych na kwotę 408,50 złotych i w całości obciążył nimi dłużnika, wzywając go do uiszczenia ich brakującej części w wysokości 13,64 złotych, która została przez niego zapłacona. Zarazem Komornik zwrócił wierzycielowi niewykorzystaną zaliczkę w kwocie 206,28 złotych i nakazał pozostawienie tytułu wykonawczego w aktach sprawy.

W dniu 26 lipca 2010 r. wierzyciel otrzymał odpis tegoż postanowienia, po czym w piśmie z dnia 5 sierpnia tegoż roku, doręczonym w dniu 9 sierpnia tegoż roku, wystąpił do Komornika o kontynuowanie postępowania egzekucyjnego w związku z faktem, że całość zadłużenia nie została spłacona, wnosząc o wydanie postanowienia uchylającego postanowienie z dnia 20 lipca 2010 r. i o kontynuowanie czynności egzekucyjnych celem wyegzekwowania zadłużenia, które na dzień 5 sierpnia 2010 r. wynosi : 912,31 złotych - należność główna i 5,85 złotych - odsetki naliczone do dnia 5 sierpnia 2010 r., oraz dalsze odsetki w wysokości 2 krotności odsetek ustawowych do dnia zapłaty kwoty 912,31 złotych, koszty sądowe - 131 złotych i koszty komornicze - 206,28 złotych.

Komornik uznając, że jest związany wnioskiem wierzyciela o kontynuowanie egzekucji, choć w jego ocenie cała należność została już wyegzekwowana, przełożył tytuł wykonawczy do akt Km 1003/10 i prowadził dalej egzekucję pod nową sygnaturą akt na podstawie wniosku Banku (...) S.A. z siedzibą w W. z dnia 9 sierpnia 2010 r.

W zawiadomieniu o wszczęciu egzekucji w sprawie Km 1003/10 określił należność główną na kwotę 912,31 złotych, odsetki do dnia 10 sierpnia 2010 r. na kwotę 9,10 złotych, koszty postępowania klauzulowego na kwotę 131 złotych, koszty poprzedniej egzekucji na kwotę 206,28 złotych, opłatę egzekucyjną na kwotę 271,67 złotych i wydatki gotówkowe na kwotę 16,95 złotych.

Postanowieniem z dnia 4 maja 2011 r. Komornik umorzył egzekucję w sprawie Km 1003/10 wobec jej bezskuteczności i ustalił wysokość kosztów egzekucyjnych na kwotę 171,90 złotych, zapłaconą z zaliczki wierzyciela.

W dniu 22 sierpnia 2013 r. wierzyciel ponownie złożył wniosek egzekucyjny przeciwko M. C., wnosząc o wyegzekwowanie od niego kwoty 912,31 złotych tytułem należności głównej, kwoty 724,68 złotych tytułem odsetek należnych od dnia wystawienia tytułu wykonawczego do dnia sporządzenia wniosku egzekucyjnego, kwoty 302,90

złotych tytułem zwrotu kosztów oraz dalszych odsetek zgodnych z bankowym tytułem wykonawczym od dnia sporządzenia wniosku od kwoty 912,31 złotych.

Postępowanie w tejże sprawie jest prowadzone przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Tomaszowie Maz. - P. Ś., sygn. akt Km 958/13.

W zawiadomieniu o wszczęciu egzekucji Komornik określił należność główną na kwotę 912,31 złotych, odsetki do dnia 29 sierpnia 2013 r. - na kwotę 733,78 złotych, koszty procesu na kwotę 302,90 złotych, wysokość opłaty egzekucyjnej na kwotę 308,08 złotych i wydatki gotówkowe na kwotę 5,70 złotych a w przypadku zwłoki - dalsze odsetki od dnia 30 sierpnia 2013 r. Postanowieniem Sądu Rejonowego w Tomaszowie Maz. z dnia 4 października 2013 r. egzekucja prowadzona w sprawie sygn. akt Km 958/13 została zawieszona do czasu zakończenia postępowania z powództwa M. C. o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności, w sprawie sygn. akt I C 1192/13.

W toku postępowania egzekucyjnego prowadzonego w sprawie Km 175/09 Komornik Sądowy - P. Ś. przekazał wierzycielowi kwotę 4.545,14 złotych tytułem wyegzekwowanego świadczenia, a w sprawie Km 958/13 wyegzekwował od dłużnika kwotę 2.299,94 złotych, którą przekazał na rachunek depozytowy Sądu Rejonowego Tomaszowie Maz. wobec zawieszenia egzekucji w trybie zabezpieczenia powództwa przeciwegzekucyjnego M. C..

Mając takie ustalenia Sąd Rejonowy zważył, iż stosownie do treści art. 840 par. 1 pkt 2) k.p.c., dłużnik może w drodze powództwa przeciwegzekucyjnego żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia, jeżeli po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane; gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może powództwo oprzeć także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, a także zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zarzut ten nie był przedmiotem rozpoznania w sprawie.

Powołany przepis nie zawiera zamkniętego katalogu zdarzeń o charakterze materialnoprawnym, których wystąpienie po powstaniu tytułu egzekucyjnego dawałoby podstawę do wniesienia powództwa opozycyjnego z art. 840 par. 1 pkt 2) k.p.c. Z pewnością należą do nich m.in. wykonanie zobowiązania (art. 451 k.c.) czy też niemożliwość świadczenia wskutek okoliczności, za które dłużnik nie ponosi odpowiedzialności (art. 475 k.c.). Postanowieniem z dnia 20 lipca 2010 r., wydanym w sprawie Km 175/09, Komornik ustalił koszty egzekucji i zakończył postępowanie, z pozostawieniem tytułu wykonawczego w aktach sprawy ponieważ - jak stwierdził - całe roszczenie z niego wynikające zostało zaspokojone.

Wobec niewniesienia skargi na czynności komornika przez strony postępowania wydane postanowienie uprawomocniło się, a zatem jest wiążące.

Ponieważ przedmiotowe postanowienie należy do postanowień kończących postępowanie w sprawie to - w ocenie Sądu - nie istniała możliwość jego uchylecia w trybie art. 359 par. 1 k.p.c. w zw. z art. 13 par. 2 k.p.c. Skutek prawny wymienionej czynności Komornika nastąpił z chwilą jej uprawomocnienia się, a zatem Komornik nie był uprawniony do wzruszania postanowienia i powinien pozostawić w aktach sprawy tytuł wykonawczy, respektując własne orzeczenie oraz treść art. 816 par. 1 k.p.c., w świetle którego, po ukończeniu postępowania egzekucyjnego należy na tytule wykonawczym zaznaczyć wynik egzekucji i tytuł zatrzymać w aktach, a jeżeli świadczenie objęte tytułem nie zostało zaspokojone całkowicie, tytuł zwrócić wierzycielowi. We wzmiance uczynionej na tytule wykonawczym komornik powinien również wskazać, w jakim zakresie wpłaty zostały zaliczone na odsetki i koszty.

W złożonych zeznaniach Komornik P. Ś. potwierdził okoliczność wskazaną w uzasadnieniu wydanego postanowienia z dnia 20 lipca 2010 r., a mianowicie okoliczność zaspokojenia - w jego ocenie - świadczenia objętego tytułem w całości.

Jeśli wierzyciel kwestionował prawidłowość wyliczeń Komornika, to mógł je podważyć, składając skargę na jego czynności - postanowienie o zakończeniu postępowania w sprawie Km 175/09 i pozostawieniu tytułu wykonawczego w aktach sprawy. Skoro tego nie uczynił, to prawomocne orzeczenie pozostaje w obrocie prawnym i - w ocenie Sądu -

wierzycielowi co najwyżej może przysługiwać roszczenie odszkodowawcze w stosunku do Komornika, jeśli - na skutek omyłki - przedwcześnie zakończył on egzekucję.

Z powyższego wynika, że pismo wierzyciela z dnia 5 sierpnia 2010 r., jako wniesione po uprawomocnieniu się postanowienia i niebędące skargą na czynności komornika, nie powinno wywoływać żadnych skutków prawnych.

Nadmienić należy, że w dacie wydawania postanowienia z dnia 20 lipca 2010 r. nie istniał jeszcze paragraf 3 art. 816 k.p.c. o treści następującej : „ ukończenie postępowania egzekucyjnego w inny sposób niż przez umorzenie komornik stwierdza postanowieniem, rozstrzygając o kosztach „ , który to przepis został dodany z dniem 3 maja 2012 r. Okoliczność ta - w ocenie Sądu - nie podważa trafności poczynionych w sprawie ustaleń i ich skutków.

Zgodnie z art. 804 k.p.c. organ egzekucyjny nie jest uprawniony do badania zasadności i wymagalności obowiązku objętego tytułem wykonawczym.

Wbrew stanowisku świadka P. Ś. z przepisu tego nie wynika, by Komornik był całkowicie związany wnioskiem wierzyciela, domagającego się kontynuowania prowadzenia egzekucji w każdym przypadku, gdy tylko wierzycielowi wydaje się, że nie został zaspokojony w całości. Zgodnie bowiem z treścią art 803 k.p.c. tytuł wykonawczy stanowi podstawę do prowadzenia egzekucji o całe objęte nim roszczenie, nie zaś o roszczenie z niego niewynikające, choć wskazane przez wierzyciela. To komornik, w granicach tytułu wykonawczego, ustala we własnym zakresie wysokość egzekwowanego świadczenia, uwzględniając przy tym efekty postępowania egzekucyjnego i jego koszty, które podlegają zaspokojeniu w pierwszej kolejności. Komornika nie wiążą przy tym regulaminy banków i wynikająca z nich odmienność zaliczania wpływów, w kolejności wskazanej przez pełnomocnika pozwanego koszty windykacji, odsetki, kapitał. Nadmienić należy, że w przedmiotowej sprawie koszty windykacji nie są uwzględnione w tytule wykonawczym.

W związku z zeznaniami P. Ś. dodać jeszcze trzeba, że już z chwilą przyjęcia świadczenia przez komornika dłużnik zostaje zwolniony od zobowiązania, a nie dopiero z chwilą, kiedy komornik wyda wierzycielowi wyegzekwowane pieniądze (art. 815 k.p.c.). A zatem dłużnik skutecznie wykonuje zobowiązanie także do „ rąk „ organu prowadzącego egzekucję.

Pozwany przyznał w zestawieniu załączonym do pisma z dnia 7 stycznia 2015 r., że otrzymał w toku postępowania prowadzonego w sprawie Km 175/09 podaną przez Komornika kwotę 4545,14 złotych oraz - dodatkowo - kwotę 206,28 złotych tytułem zwrotu zaliczki, czyli łącznie kwotę 4751,42 złotych (k 73).

Na uwagę zasługuje fakt, że w świetle postanowienia z dnia 20 lipca 2010 r. kosztami egzekucji został w całości obciążony dłużnik, a zatem powód był zobowiązany do zwrotu wierzycielowi jedynie kwoty 131 złotych tytułem kosztów postępowania klauzulowego. W tej sytuacji niezrozumiałe są zapisy kwot : 277,28 i 60 złotych, figurujące w zestawieniu z k 73, które to kwoty, stanowiące część sumy 4751,42 złotych, zaliczone zostały na poczet kosztów przez wierzyciela.

Z tych wszystkich względów Sąd uznał, że powództwo zasługuje na uwzględnienie na podstawie powołanego wyżej art. 840 par. 1 pkt 2) k.p.c. z powodu wygaśnięcia zobowiązania i niemożności jego egzekwowania. W ocenie Sądu, po zakończeniu egzekucji w sprawie Km 175/09, nie powinny być prowadzone kolejne postępowania egzekucyjne w sprawach Km 1003/10 i Km 958/13.

W nawiązaniu do pisma Komornika z dnia 18 marca 2015 r. (k. 92) należy dodać, że gdyby nawet podzielić stanowisko pozwanego, to wyegzekwowane od powoda kwoty, łącznie z sumami przekazanymi na rachunek depozytowy sądu, zaspokajają roszczenie wierzyciela w całości według stanu na datę wyrokowania w sprawie.

Nadmienić należy, że co najmniej od daty wszczęcia egzekucji w sprawie Km 175/09 wysokość odsetek maksymalnych była niższa od dwukrotności odsetek ustawowych, żądanych przez wierzyciela. Wprawdzie umowa pomiędzy stronami procesu została zawarta przed dniem 20 lutego 2006 r. (daty wejścia w życie art. 359 par. 2(1), par. 2(2) k.c. i par. 2(3) k.c.), jednakże, zważywszy na okoliczności konkretnej sprawy, Sąd jest władny uznać żądanie egzekwowania

odsetek wyższych, aniżeli maksymalne, za nadużycie prawa ze strony wierzyciela. Za powyższym uznaniem przemawia porównanie wysokości niespłaconego kapitału z bankowego tytułu egzekucyjnego z wysokością wyegzekwowanych odsetek.

Postanowienie o kosztach zostało wydane na podstawie art. 98 par. 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c., przy przyjęciu zasady odpowiedzialności za wynik procesu i wysokości kosztów zastępstwa sądowego według stawki minimalnej z braku podstaw do przyjęcia stawki podwójnej.

Apelację od powyższego wyroku złożyła strona pozwana. Skarżąca nie precyzuje zarzutów apelacyjnych niemniej jednak z treści apelacji wynika, iż zarzuca sądowi błędne ustalenie jakoby została dokonana spłata całości zadłużenia podczas gdy do spłaty całego zadłużenia pozostaje nadal kwota kapitału w wysokości 912,31 zł. Powołując się na powyższy zarzut strona pozwana wnosiła o uchylenie zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa w całości.

W odpowiedzi na apelację pełnomocnik powoda wniosł o jej oddalenie i zasądzenie kosztów zastępstwa radcowskiego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja pozwanego jest bezzasadna.

Sąd Okręgowy podziela ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd Rejonowy i uznaje je za własne czyniąc je podstawą swojego rozstrzygnięcia.

Pozwany wierzyciel nie sprecyzował zarzutów niemniej jednak z treści uzasadnienia skargi apelacyjnej wynika, iż skarżący zarzucił sądowi błędne przyjęcie, że roszczenie banku zostało w pełni zaspokojone choć zdaniem skarżącego w toku pierwotnego postępowania egzekucyjnego w sposób błędny nie została wyegzekwowana kwota kapitału w wysokości 912, 37 zł. Na okoliczność tego faktu pozwany przedstawił wyliczenie zawarte na karcie 73 akt sprawy. Wynika z niego jednak, iż tytułem wpłaconego kapitału została wyegzekwowana i przekazana wierzycielowi kwota 1.883,46 zł podczas gdy z załączonego do akt komorniczych bankowego tytułu egzekucyjnego, któremu została nadana klauzula wykonalności wynika, iż należność główna wynosi 1.690 zł i taką też kwotę wskazał komornik w dokumentach zawartych w aktach sprawy Km 175/09 (por. zawiadomienie o wszczęciu egzekucji, zajęcie wynagrodzenia za pracę)

Zadaniem Sądu na etapie powództwa przeciwegzekucyjnego z powołaniem się na spełnienie świadczenia jest zbadanie czy istotnie powód wpłacił całą wierzytelność do banku jak sam twierdzi, czy też cała należność nie została spłacona. Sąd Rejonowy poświęcił tym rozważaniom wiele miejsca i doszedł do konkluzji, że Komornik zakończył postępowanie egzekucyjne, a wierzyciel nie złożył skargi na czynności Komornika w związku z czym należy uznać świadczenie za spełnione.

Tymczasem powstała nieprawidłowość która jak się wydaje jest osią sporu wynika najprawdopodobniej z tego, iż wierzyciel w sposób całkowicie błędny i nieuprawniony potraktował odsetki, które zostały już wyliczone na dzień wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego na kwotę 1.103,50 zł jako część należności głównej i od tej należności naliczał dalsze odsetki. Tymczasem takie działanie było niedopuszczalne i sprzeczne z bezwzględnie obowiązującymi przepisami prawa.

Zgodnie bowiem z art. 482 § 1 k.c. od zaległych odsetek można żądać odsetek za opóźnienie dopiero od chwili wytoczenia o nie powództwa chyba, że po powstaniu zaległości strony zgodziły się na doliczenie zaległych odsetek do dłuższej sumy. Kolejnym wyjątkiem od w/w zasady są pożyczki długoterminowe udzielane przez instytucje kredytowe (art. 482 § 2 k.c.) Nie ulega wątpliwości, iż w przedmiotowej sprawie nie zachodzi żaden z w/w wyjątków.

Z wniesieniem powództwa nie możemy zrównywać wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego i nadania temu tytułowi klauzuli wykonalności. Trzeba bowiem pamiętać, że wystawienie bankowego tytułu egzekucyjnego było czynnością dopuszczalną na zasadzie wyjątku w zakresie proceduralnej możliwości dochodzenia przez bank swojego

roszczenia, nie można zatem rozciągać tego uprawnienia na inne instytucje (tu: na możliwość naliczania odsetek od zaległych odsetek) albowiem nie wynika to wprost z przepisów prawa.

W takiej sytuacji wyliczenia dokonane przez komornika w sprawie Km 175/09 były właściwe i egzekucja została słusznie zakończona już w 2010r. wyegzekwowaniem całości należności. Brak było zatem podstaw do prowadzenia dalszych czynności egzekucyjnych w kolejnych toczących się sprawach egzekucyjnych tylko z tego powodu, że w ocenie wierzyciela pozostała do wyegzekwowania jeszcze jakaś dodatkowa kwota.

W przedmiotowej sprawie tj. w postępowaniu o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności Sąd jest uprawniony do badania w/w okoliczności w ramach orzekania na podstawie przytoczonych okoliczności faktycznych w efekcie zakres należności objętej bankowym tytułem egzekucyjnym może być w tym trybie badany co też Sąd niniejszym uczynił.

Reasumując powództwo powoda okazało się być w pełni zasadne i znajdujące się podstawę w art. 840 §1 pkt 2 k.p.c. Dlatego też rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego było prawidłowe, a apelacja pozwanego podlegała oddaleniu a to na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach procesu za instancję odwoławczą orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z art. 108 §1 k.p.c. mając na uwadze wynik sprawy oraz fakt, iż powód na etapie postępowania apelacyjnego korzystał z pomocy radcy prawnego.

SSO Jarosław Gołębiowski SSO Dariusz Mizera del. SSR Mirosława Makowska

Na oryginale właściwe podpisy